

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

512. An, & qualiter Capitulum sede vac. dare poßit dimissoriales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

su, quod potuit, Episcopum talem titulare deputavit pro tali diocesi, ad exercendum ibidem in defectum Episcopi pontificalia. Quemadmodum nec remove potest Capitulum Vicarium suum capitulare, ejusve licentiam restringere ubi is datus ei fuisset à Metropolitano juxta dicenda inferius.

2. Resp. ad secundum quoque affirmativè. Dian. *loc. cit.* cum eodem Themudo; gratia enim, & licentia præsertim facta absolute & sine limitatione temporis, non expirat morte concedentis. Fermosinus, *tract. de capit. sed. vac. q. 20. n. 1.* Dian. & Themudo. *l. cit.* citans Sanch. *de matrim. l. 8. d. 28. n. 64.* & 83, ubi etiam illud exemplificat datâ licentiâ Petro ad Ordines, quæ non expirat mortuo, vel etiam translato Episcopo ad alium Episcopatum. Item licentiâ seu dimissoriis datis à Capitulo sede vacante ad ordines tempore, quo poterat dare, quæ non expirat cum introitu novi Episcopi.

3. Porro illud hic notandum cum Diana, quod hæc doctrina de continuatione exercitii conferendi ordines facilius applicetur Episcopo titulari, seu de Anel assumpto pro tali diocesi à defuncto Episcopo, cui serviebat ad exercenda ibidem generaliter Pontificalia juxta dicta *quæst. preced.* Poterit proinde jam talis Episcopus non solum à Papa aut Metropolitano, sed & ab Episcopo defuncto legitime, absolute, & generaliter constitutus ad exercendum ibidem pontificalia (saltem Capitulo non contradicente) pergere, sicut ante conferre ordines subditis non arctatis intra primum annum vacantia; cum licentia illa absolute ei concessa illi non adimatur, etiam pro primo illo anno, à Capitulo, utpote non contradicente. Nec etiam in casibus positis adimi ab eo possit, nec etiam Capitulum dum posset, teneatur adimere illi, seu suspendere licentiam illam pro primo illo anno quod ad subditos non arctatos; hoc enim Capitulo à Concilio non mandatur, sed solum, & ad summum ei prohibetur, ne facultatem illam ordinandi prius non habitam à tali Episcopo ei concedat pro primo illo anno quod ad non arctatos. Dico ad summum; quia ut dictum *quæst. preced.* *de ordinandi* intelligendum non active, sed passive, ut idem significet, ac ordines suscipiendi.

Questio 511. An Capitulum sede vacante intra primum annum vacantia possit non arctatis subditis suis dare literas testimoniales ad suscipiendos ordines?

Resp. Potest Capitulum, etiam intra primum annum subdito suo, non arctato, dum is à Pontifice ejusve Nuncio facultatem, seu dimissorias habet, ut à quocunque Episcopo externo ordinari valeat, concedere in ordine ad suscipiendos ordines has literas testimoniales de vita, & moribus, & idoneitate illius, pro ut eas exigit Trident. *sess. 23. c. 8.* his verbis: *unusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur, quod si quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cujusvis generalis aut specialis rescripti aut privilegii prætextu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi ejus probitas & mores Ordinarii sui testimonio commendentur.* Ita tenent Pignat. *tom. 3. cons. 8. n. 4.* Fermosinus *rr. de Capit. sed. vac. q. 20. n. 12.* Ventrigl. *tom. 2. annot. 15. §. 1. n. 39.* Dian. *p. 8. rr. 4. resol. 42.* Barbof. *jur. eccles. l. 1. n. 122.* citans Sayr. *in florib. decis. decis. 21. tit. de tempor. ordin. Bonacin. de sa-*

cram. d. 8. q. unic. p. 4. n. 24. Molin. *de Just. tom. 6. rr. 5. d. 11. n. 14.* Monet. *de commut. ult. volunt. c. 10. n. 183.* Vulpeium *in pr. Judic. c. 44. n. 2.* Ciarl. *controv. forens. l. 1. c. 46. n. 12.* Marchin. *de sacram. ord. tract. 1. p. 6. c. 3. n. 17.* & 18. &c. contra Garciam *de benef. p. 5. c. 7. n. 115.* id negantem hisce expressis: *quamvis aliàs quis possit promoveri cum literis dimissoriis legati de latere, tamen id intelligendum, modò ejus probitas, & mores testimonio sui Ordinarii commendentur, ad quem effectum non dicitur Ordinarius intra annum Capitulum, seu ejus vicarius sede vacante respectu eorum, qui non sunt arctati, ut per Navar. & Rodriq. Verùm *quæst. ante hanc penult.* ostensum contrarium, nempe venire etiam Capitulum in ordine ad hoc nomine Ordinarii. Et sunt hæc literæ testimoniales longe quid diversum ab iis, quæ dimissoriis dicuntur, ut videre est apud Fagn. *in c. significasti de off. archid. n. 2.**

Questio 412. An & qualiter Capitulum sede vacante concedere possit dimissorias?

1. Resp. primò, potest Capitulum cathedrale sede vacante, vel ejus vicarius spectato jure communi absque limitatione temporis, ad eoque & intra primum annum vacantia subditis suis, sive hi arctati sint, sive non, concedere literas dimissorias, id est, in quibus non solum commendatur ordinandus, eique de moribus & vita testimonium redditur; sed & conceditur facultas suscipiendi ordines ab Episcopo alieno, quæ etiam ab aliquibus, ut videre est apud Fagn. *loc. cit.* reverendæ dicuntur, uti & dimissoriæ ac formatæ dicuntur à Nicæna Synodo relata *in c. 7. dist. 73.* Ita constat *ex c. nullus. de temp. ordinat. in 6. Barbof. jur. eccles. l. 1. c. 32. n. 114.* Pirh. *ad tit. eund. n. 58.* Ventrigl. *loc. cit. n. 30.* Azor *l. 3. c. 37. q. 17.* cum communi. Unde idem adhuc poterit capitulum, in locis, in quibus Trident. non est receptum; quia sic dispositum jus commune non immutatum per Tridentinum ob non receptionem illius. Ventrigl. *loc. cit. n. 45.* citans Sanch. *opusc. l. 7. c. 1. dub. 20. n. 37.* Thesaurum *in pr. eccles. p. 2. c. 19. vers. ampliã.* qui & ipse citat alios.

2. Resp. secundò hodie dum tamen intra annum sedis vacantis eas dare nequit, sub nullius etiam privilegii aut consuetudinis prætextu, nisi solis arctatis ratione beneficii recepti, aut recipiendi. Ita enim expressè disponit Tridentinum, *sess. 7. c. 10.* & *sess. 23. c. 10.* Ventrigl. *loc. cit. n. 30.* Dian. *loc. cit. resol. 41.* Fagn. *in c. his quæ de major. & obed. n. 60.* Garc. *de benef. p. 5. c. 7. n. 91.* Barbof. *loc. cit.* citans quamplurimos.

3. Ampliatur hoc ipsum primò, ut id Capitulum non liceat, etiam si Capitulum habeat territorium distinctum, & exemptum ob immemorabilem possessionem, in quo ipsi canonici sint iudices. Pirh. *loc. cit.* Ventrigl. *n. 34.* Barbof. *loc. cit. n. 119.* citans Riccium *in decis. curia Archiep. Neapol. p. 4. decis. 185.* Quarant. *v. capit. sed. vac. vers. 14.* qui testetur, ità à S. Congreg. rescriptum Capitulum Salmantino.

4. Am-

4. Ampliatur secundò. Ut id non possit, ne quidem quò ad accipiendam primam tonsuram. Pirh. *loc. cit.* Garc. n. 95. Dian. *loc. cit. resol.* 43. citans Zipæum *juris Pontif.* l. 3. tit. 9. n. 2. Ventrigl. n. 32. Barbof. *loc. cit.* n. 116. citans Majol. *de irregul.* l. 4. p. 2. c. 3. Quarant. *ubi ante.* Vulp. *loc. cit.* c. 8. n. 33. & c. 44. n. 20. Monet. *loc. cit.* c. 10. n. 137. &c. Loquitur enim Concilium generaliter, vetando absolute concedere Capitulum intra annum dimissorias aut ordinandi licentiam. Unde licet Tonsura non sit propriè ordo, tamen literæ, quæ ad eam suscipiendam conceduntur, dicuntur propriè dimissoria; adeoque in verbis concilii videtur comprehensa prima tonsura. Dian. *loc. cit.* qui etiam ait, quòd consuetudo interpretetur hoc decretum Concilii, & ita communiter intelligatur, ac practicetur. Adde, quòd plures Canonistæ negent, primam tonsuram non esse ordinem. de quo vide Dianam. Neque in contrarium facit declaratio S. Congreg. quam refert Garcias. *loc. cit.* quæ habet, memorato Concilii decreto non comprehendi primam tonsuram, utpote quæ intelligenda quò ad pœnas tantum statutas à Concilio in ordinatos intra primum annum sedis vacantis; quòd illæ solum imponuntur contra ordinatos in vim acceptarum à Capitulo intra primum annum dimissorias ordinibus minoribus vel majoribus: ordinatione autem minorum ordinum secundum communem loquendi usum solum intelliguntur quatuor minores, & non prima tonsura. Garc. *loc. cit.* n. 96. Dian. & Pirh. *ll. cit.*

5. Ampliatur tertio, ut etiam si à Metropolitano constitutus sit vicarius capitularis (etiam is, qui vivente Episcopo dare poterat dimissorias) adeoque inter cetera acceperit facultatem dandi dimissorias, nec possit is adhuc hanc facultatem intra primum annum vacantia exercere cum non arctatis; non secus, ac dum is, qui defuncti Episcopi fuit Vicarius Generalis in spiritualibus, designaretur dein à Capitulo in vicarium capitularem, exercitium habitæ jam ante nimirum à defuncto Episcopo potestatis dandi dimissorias etiam non arctatis, continuare nequit intra annum primum sedis vacantis, etsi de cetero fingatur, hanc potestatem per mortem Episcopi non expirasse, sed continuari. Plus enim hac in parte concedere non poterit, nec dein potest Metropolitano quàm ipsum Capitulum; utpote cujus vices, & defectum jure ad se devoluto (dum nimirum intra tempus statutum Capitulum negligit deligere vicarium) supplendo, & non aliter statuere Vicarium potest Metropolitano, ut Fermos. *loc. cit.* q. 8. n. 3. Jam autem constat ex dispositione Tridentini, non posse Capitulum Vicario à se constituto dare facultatem dandi dimissorias intra primum annum vacantia.

6. Porro his non obstantibus poterit Vicarius Papæ, etiam statim post vacantem sedem Apostolicam concedere literas dimissorias ad Ordines à quocunque Episcopo suscipiendos. Barbof. *loc. cit.* n. 115. citans Majol. *ubi ante.* c. 3. n. 22. Henricq. *in sum.* l. 10. c. 22. §. 3. Campanil. *in divers. jur. can. rubricas rub.* 9. c. 7. &c. Decretum enim illud Trident. minime restringit jurisdictionem sedis Apostolicæ etiam vacantis, Bar-

P. Laurentii Tract. III. De Capit. sed. vac.

bof. *ibidem.* De cætero, ubi Tridentinum receptum non est, servabitur jus antiquum, de quo c. cum nullus, de temp. ordin. in 6. ut possint etiam intra annum non arctatis concedi dimissoria à Capitulo, Pignat. *tom. 3. conf.* 8. n. 4. juxta dicta n. 1.

7. Resp. Tertio. Poterit tamen mox ab elapso dicto primo anno (qui incipit à die mortis Episcopi. Ventrigl. *loc. cit.* n. 36. citato Novarin. *sum. Bullar.* ff. tit. n. 31. p. 1.) concedere liberè dimissorias non arctatis, cum concilium hanc facultatem Capituli restringat solum durante anno primo; prohibitum autem ad tempus post illud fieri potest juxta l. in tempus. ff. de hered. institut. Ventrigl. *loc. cit.* n. 38. Pirh. *loc. cit.* n. 59. cum communi, Non posse tamen etiam post lapsum anni Capitulum, ejusve Vicarium concedere dimissorias ordinandis ad titulum patrimonii, aut pensionis, eò quòd id reservatum sit Episcopo à Tridentino *sess.* 21. c. 2. ubi statuit, obtinentes patrimonium, vel pensionem non promovendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum ecclesiarum judicaverit eos assumendos esse, juxta responsum S. Congreg. habet Garc. *loc. cit.* n. 93. & ex eo Ventrigl. *loc. cit.* n. 40. Bene tamen addit Garcias, non videri id receptum, saltem in regnis Castellæ, uti & Barbof. *in sum. constit. Apostolicar. decis. v. capit. sed. vac.* n. 12. apud Ventrigl. qui etiam remittit quò ad hoc punctum ad Meroll. *loc. cit.* c. 7. n. 34.

8. Porro quoque concedere dimissorias etiam intra primum annum arctatis tam quo ad habitam, quàm recipienda beneficia dicto illo primo anno corrente, pro ut disponit Trident. *sess.* 7. c. 10. Ventrigl. n. 37. Barbof. n. 125. citans quampures cum communi. Arctari verò ratione beneficii jam accepti dicuntur, qui obtinent beneficium aliquod, ratione cujus tenentur se facere promoveri, ut qui obtinet Parochiam, arctatus est ad suscipiendum intra annum sacerdotium, qui obtinet Canonicatum, ad Ordinem ei annexum. Idem est de aliis beneficiis ex fundatione, seu institutione, aut statuto requirentibus aliquem Ordinem. Garc. *loc. cit.* n. 98. Pirh. *loc. cit.* n. 58. Ventrigl. n. 37. Barbof. *loc. cit.* n. 126. citans Ugolin. *de potest. Episc.* c. 26. §. 20. n. 5. Ricc. *in pr. aurea resol. cit.* n. 98. Monet. *de commert. ult. volunt.* c. 10. n. 166. & seq. qui etiam censent, idem esse, seu arctatum dici, ubi Ordo ita annexus beneficio, ut illud obtinens tempore provisionis debeat esse constitutus in eo, dispensatus tamen fuit, ut absque eo illud obtinere potuerit. Arctati ratione beneficii recipiendi dicuntur, qui ad beneficium aliquod vacans, certum ordinem actu requirens jus habent v. g. vi electionis, vel presentationis, quæ ad illud electus aut presentatus est. Garc. *loc. cit.* n. 99. Pirh. Ventrigl. *ll. cit.* Barbof. n. 127. Dicitur quoque à Garcias. n. 100. & Barbof. *loc. cit.* (qui pro hoc citat quoque Molfes. *in sum. theol. mor. tr.* 6. c. 7. n. 50.) arctatus ratione beneficii recipiendi, qui non tonsuratus est presentatus à patrono laico ad beneficium juris patronatus illius, ut illud obtinere valeat. Quod intelligendum videtur, etsi per talem presentationem non clericus, adeoque nullam, jus nullum ad beneficium illud acquisivisset.

R 2

set

set ille presentatus non clericus. Item cui solum promissa presentatio (idem est de collatione) quamprimum fuerit clericus, adhuc arctatus dicitur ratione beneficii recipiendi juxta Ventrigl. *loc. cit. n. 38*, qui pro hoc citat Meroll. *tom. 3. d. 7. c. 7. n. 79*, testaturque hinc S. Congregationem sub die 13. Jan. 1594. rescripsisse Episcopo Squillacensi, Vicarium in sede vacante posse literas dimissorias concedere etiam infra annum laicis, qui expectant presentari per patronos ad aliqua beneficia, quam eandem declarationem S. Congreg. recitat Barbof. *loc. cit. n. 118*, cum quo tamen non usque adeo bene conciliari videtur, quod tradunt Barbof. *cit. n. 127*. Garc. *loc. cit. n. 102*. Ventrigl. *iple cit. n. 37*, citans pro hoc Meroll. *ubi ante n. 80*. nimirum non dari arctatum ratione beneficii recipiendi, cui quis vult resignare beneficium requirens actu ordinem, quo ille caret, eo quod hoc sit merè voluntarium; non enim minus voluntaria est promissa presentatio, quam promissa resignatio: neque magis per promissam presentationem, quam per promissam resignationem jus ad tale beneficium acquiritur. Ille tamen ex sententia communi arctatus non est ratione beneficii recipiendi, qui electus in concursu ad beneficium curatum requirens sacerdotium, cujus collatio facienda à Papa; quia in tali tempore faciendæ collationis non requiritur actu sacerdotium. Garc. *n. 101*. & ex eo Barbof. adeo que jam illud ipsum procedit, etiam si per talem electionem diceretur jus aliquod acquisivisse ad tale beneficium. facta tamen illi collatione jam arctatus erit ratione beneficii accepti.

9. Porro illud hic notandum, non posse Capitulum sede vacante, ejusve vicarium concedere infra annum dimissorias arctatis alia de causa quam beneficii, ut si quis haberet necessarium promoveri ad obtinendum gradum in theologia, & similia, ad qua forte requireretur actu clericatus alterve ordo. Ventrigl. *loc. cit. n. 4 D.* citans Sanch. *opus. l. 7. c. 1. dub. 20. n. 38. P. Thefaur. in pr. eccles. p. 2. v. ordo. c. 19. vers. amplia secundò.*

Quaestio 513. Per quem Capitulum sede vacante has dimissorias concedere possit, an per solum vicarium suum, an etiam per seipsum, & in specie in casu, ubi omnes Canonici diffugerunt aliò?

R Esp. ad primum, dimissorias in casibus, ubi id licet, concedere non posse Capitulum per seipsum, sed spectare ad ejus vicarium tradit Ventrigl. *loc. cit. n. 35*, citans Aldan. *in compend. can. resolut. tit. 3. n. 5*. Item Barbof. *loc. cit. n. 120*, testans, sic Vicario Capitulari Neapolitano rescripsisse S. Congregationem prepositam negot. Episcop. & regular. sub die 12. Jan. 1604. Non posse tamen Vicarium Capitularem nec arctatis intra annum, nec etiam alias post annum concedere dimissorias sine speciali Capituli commissione, habet Ventrigl. *n. 42*. citatis Pavon. *de potest. Capit. sed. vac. c. 10. p. 2. n. 17*. Mandos. *ad reg. 24. cancell. g. 6. n. 9*. Gurtierrez *qq. can. l. 2. c. 12. n. 22*. P. Thefaur. *in pr. eccles. p. 2. v. ordo. c. 19*. Barbof. *loc. cit. n. 129*. ubi is, speciale hoc mandatum conjecturis probari, quarum multas adducit.

2. Ad secundum, in casu, in quo potest Capitulum concedere dimissorias, si Canonici v. g. propter hæreses (idem videtur, si propter alia similia,

puta pestem, bella &c.) dispersi sunt, & nequeant convenire sine difficultate (si neque sit Vicarius Capitularis) sufficit habere literas dimissorias ab uno aliquo ex Canonici Capitularibus ecclesiæ cathedralis. Et sic quoque sufficit, habere literas dimissorias à residentibus capitularibus, etiam si unus duntaxat resideret. sic refert Garc. *loc. cit. n. 93*. in fine decisum à S. Congregat. Concilii super *c. 10. sess. 7. ejusdem Concilii*.

Quaestio 514. Quam penam incurrat Capitulum, vel ejus loco Vicarius sede vacante concedens dimissorias non arctatis intra primum annum vacantiae, & sic contra, quod statuit Tridentinum. sess. 7. c. 20.

R Esp. Incurrit penam interdicti, & sic ordiati (nempe in vim talium dimissorium) si in minoribus fuerint constituti Ordinibus, nullo gaudent privilegio clericali, præsertim in criminalibus. constituti verò in majoribus ipso jure incurraunt suspensionem ab executione ordinum ad beneplacitum futuri Episcopi. Fagn. *in c. significasti. de off. archid. n. 8*. Barbof. *loc. cit. n. 117*. & à *n. 130*. Garc. *n. 91*. Ventrigl. *n. 46*. (qui etiam remittit ad P. Thesaurum *in pr. eccles. loc. cit.* ubi is de his panis multa refert. & Bonacin. *de suspens. in particulari q. 1. p. 11.*) juxta quod iisdem ferè verbis hanc penam statuit Tridentinum *loc. cit.* Quam penam impositam iis, qui contra decretum illud Tridentini à Capitulo sede vacante dimissorias impetrant (non verò impositam penam illam interdicti impositam Capitulo, ut Fagn. *loc. cit. n. 9*.) postmodum idem concilium *sess. 23. c. 10*. extendit ad illos, qui easdem literas non à Capitulo; sed ab aliis quibusvis in jurisdictione episcopali succedentibus (puta ab ejus Vicario aliòve administratore) obtinerent. Fagn. Garc. Ventrigl. *ll. cit.* Hujusmodi verò concedentes literas illas dimissorias ab officio, & beneficio per annum ipso jure suspendi addit Garc. & id notari inquitens à Majolo. *de irregular. l. 4. c. 2. n. 3*. Salcedo *in pract. crimin. Bernard. Diaz. c. 25. v. sine licentia*.

2. Circa has penas notandum primò. Quòd si Vicarius Capituli alicujus Collegiatæ (contra quod Capitulo collegiatæ, & cuius alteri prohibetur dare dimissorias per Trident. *cit. sess. 23. c. 10*.) concederet istiusmodi dimissorias, ipsum Capitulum non incidere in penam dicti interdicti. Sequitur ferè ex dictis, & quidem à fortiore Fagn. *loc. cit. n. 9*. qui etiam *n. 10*. addit, quòd esto Vicarius talis ecclesiæ collegiatæ comprehendatur in prohibitione, non tamen videri illum incidisse in penam *c. 10. sess. 7*. eo quòd illud extensum tantum sit per *c. 10. sess. 23*. ad Vicarios Cathedralium.

3. Notandum secundò, quòd licet per Bullam Sixti V. contra male promotos ordinati cum literis dimissoriis, seu licentia Capituli sede vacante contra dictum Tridentini decretum erant absolute ipso jure suspensi, & absolutio Romano Pontifici reservata; illa tamen Bulla jam per Clem. VIII. ad terminos sacrorum Canonum & dispositionem Tridentini redacta sit Garc. *loc. cit. n. 92*. & fufius *p. 2. c. 5. n. 70*. Unde jam pena illa lata per Tridentinum